

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2007. gada janvāris Nr.2 (925)

www.lns.lv

Cena 30 santīmi

Vecam aizejot, Jaunam atnākot

Laima Karištrēma, Kuldīgas biedrības priekšsēdētāja

«Esam zinātkāri ļaudis...»

Nozīmīgi pasākumi notika motivācijas projekta «Mēs — sabiedrības daļa» ietvaros.

Saņēmām laikrakstus un žurnālus, ko kopīgi pārskatījām un pārrunājām svarīgākos jaunumus. Vērtīgs bija arī brauciens pieredzes apmaiņā uz Rīgu, kur kultūras centrā tikāmies ar nedzirdīgajiem rīdziniekiem. Mums bija prieks noskatīties uzvedumu «Mazā raganiņa», ko bija iestudējuši KC «Rītausma» pašdarbnieki.

Noderīga bija arī vadītāju tikšanās radošajā nometnē SIC, kur ieguvām jaunas zināšanas un kopā pavadījām jaukus mirkļus brīvajos brīžos.

Ar iegūtām atziņām piedalāmies jaunajā projektā «Mēs — sabiedrības daļa 2» un attīstām tās praksē darbā dažādos pasākumos, kā arī pieredzes apmaiņā ar citām biedrībām.

2007.gadā biedri vēlētos, lai biežāk pie mums viesojas citu biedrību pārstāvji, kā arī viesi no Rīgas ar interesantiem jaunumiem un informāciju. Kuldīdznieki ir zinātkāri ļaudis, un viņiem patīk uzzināt jaunumus.

2007.gads ir mūsu bied-

rības jubilejas gads. Vēlos, lai mani Kuldīgas biedri ir aktīvi, draudzīgi un laimīgi. Lai visiem darbs un laime!

Saviem darbabiedriem citās biedrībās novēlu tāpat: lai jums darbaprieks, lai laba veselība un atliek laika arī ģimenei. Novēlu stipriem un gudriem būt LNS darbiniekiem. Arī LNSF sporta darbiniekiem izturību, veiksmi jaunajā gadā.

Elvīra Čaika, Daugavpils biedrības priekšsēdētāja

Prieks par Jurģiem

Labākais notikums mūsu biedrībā bija atgriešanās skaisti izremontētās kluba telpās.

Maijā bija jurģi uz «vecajām — jaunajām mājām». Vēlreiz paldies, LNS prezidentam, jo tieši ar viņa pūlēm tika gūts ES finansējums remontdarbu veikšanai. Prieks arī par to, ka atkal piedalāmies projektā «Mēs — sabiedrības daļa», kurā vislielāko labumu gūst paši nedzirdīgie.

Ceram, ka tas nebūs pēdējais šāda veida projekts, jo vissvarīgākais ir tas, ka mēs visi joprojām esam kopā savā biedru lokā. Gribētu, lai nākošgad savās biedrībās mēs redzētu vairāk aktīvu jauniešu. Vēlam visiem daudz prieka!

Gundega Paņko, Liepājas biedrības vadītāja

Cer tikt jaunās telpās

2006. gads mums nesa gan priekus, gan bēdas. Veiksmīgi piedalījāmies projektos, pateicoties LNS.

Labā sadarbība notika ar pilsētas Sociālo dienestu, kā arī ar Liepājas pilsētas Doma un rajona Padomi. Priecājamies, ka mūsu pulkā ienāk jaunie biedri — mūsu nākotne. Bēdājamies par tiem, kuru vairs nav mūsu vidū.

Katru gadu ceram, ka tiksīm uz jaunām telpām. Šis mums ir sāpīgākais jautājums. Tomēr esam optimisti — varbūt kādreiz iemantosim jaunas mājas savam klubam.

Personiski man gads bija īpašs — atvaļinājumā pabiju ārpus Latvijas pirmo reizi savā dzīvē. Apciemāju savus mīļos bērnus Vācijā. Priecājos par tikšanos ar meitām un mazdēlu.

Mans moto: strādāt pēc labākās sirdsapziņas.

Nākamgad svarīgākais ir labi sagatavoties kopsapulcei un festivālam. Mums biedrībai — pārcelties uz jaunām telpām.

Novēlējums visiem: mazliet sniega un prieka, mazliet spēka un grēka, bet visvairāk mīlestības!

Turpinājums 2. lpp. ➔

Šajā numurā

1.lpp. Lasiet gadumijas pārdomas no dažādām Latvijas malām par to, kas noticis gada nogalē un ko mūsu ļaudis cits citam novēl Jaunajā gadā.

2. un 3.lpp. Jūsu uzmanībai vēl Vecā gada ziņas par neseniem notikumiem, paveikto darbu un pasākumiem, kas sagādājuši gandarījumu gan darītājiem, gan arī daudziem citiem to aculieciniekiem.

4. un 5.lpp. Divi rakstīti vēltīti nedzirdīgā cilvēka tuvkajiem palīgiem daudz dzīves gadījumos — zīmju valodas tulkiem. Par to, kur un kā viņi mācās, lai vēl labāk un efektīvāk spētu veikt savu darbu, un par to, ko par savu darbu un daudz ko citu domā viena no spilgtākajām šīs profesijas pārstāvēm — valmieriete Iveta Lāce — Mieziņa.

6. un 7.lpp. Publikācijas par sporta tēmu — atsaucsmes un komentāri par vairākiem aktuāliem jautājumiem šajā jomā.

7. un 8.lpp. Reportāža no interesanta pasākuma ārēmēs, no Slovākijas, kur humora festivālā piedalījās jauniešu grupa no «Efraima».

Arī visādi sīkumi — pateicības, iepazišanās, sludinājumi...

Tavs «Kopsoli»

...iznāk arī 2007. gadā. Atgādini savam draugam, kaimiņam, darbabiedram — to var pasūtīt parastā kārtībā jekurā laikā!

Vecajam aizejot...

Sākums 1. lpp.

Dace Lāce, Valmieras biedrības priekšsēdētāja**Valmierieši svinēs 60**

Aizvadītais gads arī Valmieras biedrībai bija notikumiem bagāts. Mēs uzņēmām viesus un novadījām LNS 10. pašdarbības festivāla norisi.

Šai laikā bija jāaprūpē arī viesi — projekta partneri no Vācijas, Čehijas, Slovākijas. Šogad biedrībā sabija arī futbolisti no Anglijas. Mums atmiņai no viņiem — iestādītas eglītes, kas no turienes gaidīja rotājumus Ziemassvētkos.

Man patika projekta studiju vizītes Vācijā un Čehijā. Varēja salīdzināt nedzirdīgo dzīvi dažādās valstīs.

Nākamgad 9. februārī mūsu biedrībai aprit 60. Jubilejas konferenci rīkosim 19.maijā. Vēlu visiem vese-

libu un labu omu! Lai mums izdodas viss iecerētais.

Varis Strazdiņš, LNSF prezidents**«Varam būt apmierināti...»**

2006.gads bija notikumiem bagāts. Savienībā, šķiet, iestājies relatīvs pieklusums pēc pagājušā gada kongresa pārdzīvojumiem un satraukumiem.

Ikdienā tiek veikts kārtējais darbs un realizēti Eiropas fondu projekti. To ieguvumu redzēsim tuvākajā nākotnē. Personiskajā dzīvē viss, kā saka, OK.

Sportā par galveno sasniegumu jāuzskata tas, ka mums izdevās iegūt tiesības 2010.gadā Rīgā rīkot vienu no lielākajiem Eiropas čempionātiem — zāles futbolā (jeb kā Eiropā sauc — futzālē). Varam būt apmierināti, ka pasākumi, kas bija plānoti, tika arī veiksmīgi sarīkoti un izdevās tajos piedalīties arī

ārpus mūsu valsts robežām.

Kādu īpašu atziņu, secinājumu vai pieredzi negribu izcelt, jo pieturos pie principa, ka ikdienā regulāri gūstu dažādas atziņas, kuras var noderēt turpmākajā dzīvē. Katra paša ziņā paliek, cik labi tās prot pielietot.

2007.gads nāk ar jauniem darbiem, plāniem, pasākumiem. Personiskā vēlēšanās un veicamie darbi lai paliek manā paša ziņā — kāds vēl noskaudīs! Sportā — jāorganizē Ziemeļvalstu — Baltijas sporta klubu apspriede/ seminārs un, protams, jāveic ikdienas tekošais darbs. Savienības lauciņā vadīšu Eiropas finansētā projekta darba grupu.

Mans novēlējums visiem: pirmām kārtām daudz, daudz laimes! Un, protams, arī veselību, prieku, panākumus un veiksmi ikvienā darbā katram personīgi un mums visiem kopā! ♦

Laiks padomāt**Daiga Delle**

Gadumija — tas vienmēr ir laiks, kad ikdienas steigā ir vērts apstāties un padomāt par paveikto un vēl darāmo. Kāds šis laiks bijis, par to stāsta mūsu cilvēki, atbildot uz šādiem jautajumiem:

1. Kādi notikumi Tev pašam 2006. gadā bija vislabākie?
2. Vai papildījās vēlēšanās? Kādas?
3. Kādi slikti notikumi bija?
4. Ko vēlaties sasniegt 2007. gadā?
5. Ko novēlat saviem draugiem Jaunajā 2007.gadā?

Raitis Virtīgs

1. Vislabākais, atbildīgākais notikums 2006.gadā — firmas *RGD Galance* dibināšana, ģimeņu superekskursija uz Zviedriju kopā ar Zariņiem un uz Somiju ar sievu.

2. Gadu atpakaļ Vecgada vakara ballē katram bija jāuzraksta sava vēlēšanās nākamajā gadā. Man tā bija — jauns dzīvoklis (pilns kapitālremonts). Zīmīti sadedzinājām, pelnus iebērām ar šampanieti piepildītā glāzē un izdzērām... Un vēlēšanās ir piepildījusies!

3. Arī sliktu notikumu nav trūcis, bet nevēlos pieminēt.

4. Strādājot savā firmā, vēlos panākt praksē, lai nedzirdīgie darba tirgū iegūtu vienlīdzīgas tiesības ar dzirdīgajiem.

5. Novēlu čakli strādāt, neizniekot savu laiku, nedzert un sasniegt dzīvē visu iecerēto.

Ja cilvēkam ir gribasspēka, tad nekas nav neiespējams.

Eiropas Sociāla fonda un Latvijas valsts finansēts projekts «Mēs — sabiedrības daļa II». Realizē LNS.

Kuldīgā: Laiks aizritēja ātri

Mēs Kuldīgas biedrības klubā 11.novembrī uzņēmām izbraukuma grupu ar programmu «ES fondi — nedzirdīgajiem».

No Rīgas ieradās A.Valdmane, I.Kopmane Z.Ungurs, I.Kalniņš, B.Aldersons. Saruna notika par to, kādas iespējas ir nedzirdīgajiem ļaudīm, izmantojot ES atvēlēto naudu Latvijai.

Bija arī uzklāts kafijas pauzes galds, bet ne jau tas galvenais, lai visi sēdētu pie

galda. Mums vienmēr ļoti gribas tikties ar citu organizāciju pārstāvjiem, uzzināt jaunākos faktus un notikumus.

Lūk, dažu pasākuma dalībnieku vērtējums!

Austra Pūce: Īpaši interesants bija I.Kalniņa stāstījums, bet laiks aizritēja ātri — nepaspējām noskaidrot visu, padiskutēt par to, ko gribējām izziņāt sīkāk.

J.Ozoliņš: gribējās uzzināt vēl vairāk jaunumu, jo nezinu, daudz ko biju iepriekš lasījis «Kopsolī».

Citi biedri: ar sajūsmu noskatījāmies Brigitas Aldersons izpildīto dziesmu skaistā zīmju valodā.

Pēc viesu aizbraukšanas pie kafijas galda vēl ilgi risinājās diskusijas un pārrunas.

18.novembra pasākumā sanākušos apmeklētājus sil-

dija skaistais dekors un sveču siltās ugunis kluba telpās. Pie kopīga galda atzīmējām Latvijas Republikas proklamēšanas dienu, cienājoties senču stilā — ar medusmaizi. Notika pārrunas par tēvu zemes vēsturisko ceļu uz brīvvalsti.

Viktors Pūce pakavējās atmiņās par tēvu, kurš ļoti mīlējās Latviju. Viņš pastāstīja, ka tēvs nebija pakļāvis bēgļu gaitām, palicis uzticīgs savai dzimtajai vietai un nepameta Latviju. Visi nofotografējās pie Latvijas karoga.

Daugavpili: Tradīcijās — mūsu spēks

Atdzimstot Latvijas valstij, godā ceļam arī tās daudzās tradīcijas.

Tālāk 3. lpp.

Turpinājums 3. lpp.

Arvien biežāk un vērigāk ielūkojamies senču kalendārā — kādus svētkus viņi svinēja un kā?

Šoreiz notika saiets Mārtiņdienai — kopā sanāca daugavpīlieši: rudens veltēm rotātās telpās, rudens cienastu galdā un īstām lauku māju saimniecēm pie sliekšņa, kuras zināja stāstīt par šīs dienas svinību tradīcijām, laika pareģojumiem un latviešu ieražām, kā arī vēdināja visus piedalīties jautrās rotaļās un izdarībās.

Dace Lāce Ekskursijas, tikšanās

Valmieras klubā īpaši jaunāko ziņu apskatos visvairāk apmeklētāju sanāk pirms nozīmīgiem politiskiem notikumiem valstī.

Tad ir daudz neskaidru jautājumu un cilvēkiem jāizdara izšķiroša izvēle. Tā tas ir, kad tuvojās vēlēšanas, notiek referendumu utt. Lielās bažās ļaudis apspriež jautājumus arī par kara un konflikta situācijām pasaulē.

Vērtīgs bija pasākums darbnīcā «Dari, tu vari», kur tēju speciāliste Zeltīte Kavīre stāstīja par tējasaugiem, lapu slotu gatavošanu, pāršanos pirtī utt. Viņa arī piedāvāja nedzirdīgajiem strādāt savā saimniecībā.

Ar lielu interesi vērojām

darba procesu firmā «Valmieras mēbeles». Šajā uzņēmumā vienmēr bijuši nodarbināti nedzirdīgie cilvēki, arī tagad tur strādā pieci. Dažu gadu laikā uzņēmums piedzīvojis lielas pārvērtības — telpas rūpīgi izremontētas, gaisas, labiekārtotas darbvietas, daudzi tehnoloģiskie procesi automatizēti, iegādātas modernas iekārtas.

Firmas vadība apliecināja, ka gatava pieņemt darbā nedzirdīgos strādniekus, jo pieredzē pārliecinājušies par viņu labo darbu.

Sandra Gerenovska Pieredzes apmaiņā

Uz Daugavpils biedrības klubu devāmies lielā pulkā. Pie 40 biedru vēlēšanās savām acīm redzēt un uzzināt, kā brīvo laiku dažādos pasākumos aizvada viņu tuvākie kaimiņi. Daudzi tur bija pirmoreiz un nopriecējās par eirostilā izremontētām telpām, uzklusēja kluba vadītājas stāstījumu, iepazīnās ar klubā sanākušajiem tikšanās apmeklētājiem, dalījās savā pieredzē ar viņiem.

Saistoša bija arī ekskursija uz Rēzeknes virvju darināšanas firmu. Daudzi bija pārsteigti par pašu procesu — kā dažāda resnuma un krāsainuma virves top no baltām granulām (ķīmija!). Tikšanās

bija abpusēji vērtīga — virvju brigādes meistars arī pirmoreiz tuvāk saskārās ar nedzirdīgiem cilvēkiem un pārliecinājās, ka var saprasties un viņi varētu strādāt arī šajā uzņēmumā. Tāds arī bija šī pasākuma mērķis!

Radošās darbnīcas nodarbībā pieredzējis celtniecības meistars stāstīja par savu darba pieredzi. Viņa stāstījums daudziem lika padomāt un secināt: lai iekārtotos darbā, lieti noder amatizglītības dokuments, bet istā prasme rodas tieši darba procesā, labā uzņēmumā, kur patiešām var apgūt savu amatu.

Iepazīst zīmju valodu

Arvien vairāk cilvēku vēlas iepazīt un apgūt zīmju valodu. Viņu vidū vairākums ir jauniešu, konkrēti studentu.

Viņu darbs nākotnē varētu būt saistīts ar medicīniska, sociāla utt. rakstura pakalpojumu sniegšanu, to skaitā — arī nedzirdīgiem cilvēkiem.

Šogad Zīmju valodas centrs organizēja nodarbības Rīgas Stradiņa Universitātes maģistrantūras studentiem — logopēdiem. Vēl turpinās arī kursi zīmju valodas pamatu apgūšanai. Šoruden Stradiņa universitātes topošo medicīnu grupai nodarbības zīmju valodā novadīja arī Ansis Smons. ♦

Laiks padomāt

Diāna Pūce — Trubeckaja

Man šis laiks ir savādāks! Jau vairāk nekā gadu esmu prom no mājām, strādāju Anglijā.

Vislabākais 2006.gadā tas, ka esmu iegājusi jaunā, interesantā, bet arī grūtā ritmā.

Sliktākais? Tas, ka, ierodoties Anglijā, darba devējs mani piekrāpa ar darbu.

Tagad vēlētos vairāk pabūt kopā ar savu jauko ģimenīti...

Novēlu visiem izbaudīt to, kas dzīvē pieejams! Nepalaidiet garām izdevības, kas dzīvē varbūt dotas vienreiz! ♦

Ārija Dzirne

Man prieks par to, ka iznāk «Kopsoli», ka turpinās LNS projekti un, tiem pateicoties, notiek daudz labu lietu — festivāli, koncerti, pasākumi klubos, tiek izdotas grāmatas, notiek kursi, semināri.

Cerēsim, ka bezdarbs ies mazumā. Novēlu visiem visur piedalīties — kārtīgi strādāt un labi atpūsties, piedzīvot skaistus notikumus. ♦

Mūžu dzīvo, mūžu mācīs

Surdotulki apmierināti

Atis Rōzentāls

Sociālās integrācijas centra Koledža RRC kopš 2006.gada septembra mācās surdotulku grupa.

Lai izstrādātu un licencētu studiju programmu un apmaksātu mācības piec-

padsmit studentiem, izstrādāts projekts «Izglītības programmas «Surdotulks» izstrādāšana un ieviešana Sociālās integrācijas centrā». Profesionālās izglītības atbilstības aģentūras rīkotā konkursā tas guva atbalstu un tagad tiek finansēts no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem.

Turpinājums 4. lpp.

Surdotulki...

Sākums 3.lpp.

Surdotulku apmācība notiek nepilna laika studiju režīmā — vienu nedēļu mēnesī studenti mācās Koledžas RRC telpās, bet pārējā laikā izpilda uzdotos darbus un pastāvīgi studē literatūru.

Daļa no studentiem ir praktiķi, kuri jau ikdienā strādā Latvijas Nedzirdīgo savienībā, arī pašvaldībās un mācību iestādēs, kur katru dienu tiekas ar nedzirdīgiem cilvēkiem.

«Strādāju Tukuma rajona pašvaldības aģentūrā «SPKC» par dzirdes invalīdu koordinatori, un manā darbā, lai palīdzētu šiem cilvēkiem, ir vajadzīgas zīmju valodas zināšanas,» stāsta **Laima Daira Zaķe**.

Savukārt **Lilīta Zukule** ir grupas audzinātāja Barkavas arodvidusskolā, un kopš pagājušā gada viņas audzēkņu vidū ir nedzirdīgi jaunieši. «Izjūtu vajadzību apgūt zīmju valodu, iepazīt nedzirdīgo vajadzības, viņu kultūru. Ceru, ka mūsu skolā arī turpmāk mācīsies šādi jaunieši, tāpēc surdotulks būs nepieciešams,» domā Lilīta.

Nedzirdīgi audzēkņi ir arī Alsviķu profesionālajā skolā, kur strādā **Ritma Egle**: «Zīmju valoda man ir pazīstama kopš bērnības, bet mūsdienās nāk klāt

jauni vārdi, jēdzieni, jaunas tehnoloģijas. Arī zināšanas psiholoģijā noderēs darbā.»

Psiholoģijas zināšanu vērtīgumu atzīst arī valmieriete **Iveta Lāce** — **Miezīte**: «Ar bažām sāku mācības, jo nav viegli pēc divdesmit gadu pārtraukuma atkal «ieslēgties» skolas ritmā, bet, ja visi priekšmeti patiesi interesē, tad nav grūti. Man ļoti noderīga ir psiholoģija, tā arī visvairāk mani interesē.»

Ivetai un vairākiem viņas kolēģiem vairs nav jāmācās zīmju valoda, jo daudzi no viņiem ikdienā strādā ar nedzirdīgiem cilvēkiem, vairākiem ir nedzirdīgi vecāki un zīmju valoda pazīstama kopš bērnības.

Citādi ir **Zaigai Bērziņai**, kura stāsta: «Līdz šim nav bijusi nekāda pieredze surdotulka darbā. Bijuši pavisam nedaudzi kontakti ar nedzirdīgiem cilvēkiem, uz šejieni atnācu ar domu zināšanas nākotnē pielietot praksē.»

Savukārt **Zintai Ošenbergai** ir nedzirdīgs dēls un viņa vēlas saprast dēla draugus un savus nākamos ģimenes locekļus, kā arī palīdzēt citiem nedzirdīgajiem saprasties ar «dzirdīgo pasauli». «Jau sen gribēju mācīties, bet nebija iespēju. Grūti, jo trūkst ikdienas prakses un ir maz materiālu praktiskai

valodas apguvei,» atzīst Zinta.

Valsts aģentūras «Sociālās integrācijas centrs» direktore **Regina Simsona** uzskata, ka ar šo projektu izdevies īstenot senu ieceri: «Pie mums mācās nedzirdīgi jaunieši, bet Latvijā nepieciešami surdotulki, kuri ar dzirdes invalīdiem strādā ikdienā. Pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība būs nozīmīgs solis, lai šie surdotulki varētu strādāt profesionāli un radoši, palīdzot daudziem nedzirdīgajiem veiksmīgi iekļauties sabiedrībā.»

Esmu runājusi ar vairāku pašvaldību sociālajiem darbiniekiem, kuri ļoti atbalstīja šādas studiju programmas izveidi. Pašvaldībās pieprasījums pēc surdotulkiem tikai pieaug. Šajā Eiropas Savienības projektā mūsu partneri ir Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tā daudz darījusi, lai nodomu īstenotu un pirmā grupa sāktu studijas.

Mūsu kolektīvā ienākusi zinoša kolēģe, surdotulku programmas vadītāja Inamora Zaiceva, bet projektu vada Laima Cīrule. Visu kolēģu kopīgais darbs nodrošina, ka studenti iegūs vērtīgas zināšanas, un pirmās atsauksmes no studentiem apliecina, ka pēc diviem gadiem mums būs zinoši speciālisti šajā jomā. Arī nākamajā mācību gadā uzņemsim surdotulku grupu.» ♦

Dzīve, mana dzīvīte**Dzirdīgie ir sapinušies vārdos**

Atraktīva, asprātīga, radoša, ikvienā savā izpausmē sirsnīga un atklāta, mērenam latvietim pat nepieņemami.

Iveta ir Nedzirdīgo savienības Valmieras biedrības visneaizstājamākais un mīlētākais cilvēks. Pašu audzināts, kā viņi saka. Iveta ir nedzirdīgo zīmju valodas tulce. Nedzirdīgo balss dzirdīgo pasaulē.

— Tu esi daudzkārt bagātāka par citiem par citiem. Tev taču pieder divas pasaules, un tu vienlīdz labi tajās jūties un dzīvo — gan nedzirdīgo pasaulē, gan dzirdīgo.

— Jā, tā ir, esmu bagāta ar divām pasaulēm. Pirmo reizi to apzinājos, kad man bija septiņi gadi. Biju jau pirm-klasniece, gulēju slimnīcā ar izoperētām mandelēm, kakliņš sāp, parunāt nevar un pie tam vēl karantīna. Citi bērni ar saviem vecākiem

caur stiklu tik vien varēja kā nosūtīt bučīņu un pamāt ar roku, es ar saviem vecākiem zīmju valodā izrunājos par visu. Tad man bija sajūta, ka esmu bagātāka, ka mani vecāki ir nevis vienkārši savādāki, bet tas ir kaut kas vairāk. Un nozīmīgāk.

❖ Kā skolā bērni pieņēma to, ka tavi vecāki ir nedzirdīgi?

— Astoņgadīgās skolas laikā gadījās, ka apsaukāja. Taču tie bija bērni, kas manus vecākus nepazīna. Bet no klasesbiedriem man nenācās ciest. Bija bērni, kas nāca ciemos pie manis gan dzimšanas, gan vārda dienās. Viņi atzina, ka mani vecāki ir ļoti forši. Tāpēc es īpaši nepārdzīvoju, ja kāds arī apsaukājas.

Vecākajās klasēs klasesbiedri aptvēra, ka zīmju valodā var teikt priekšā, un interese par šo valodu strauji pieauga un man pēkšņi radās daudz skolnieku. Kaut gan ar to priekšā teikšanu gāja bēdīgi. Tas tāpēc, ka ar zīmju valodu ir tieši tāpat kā jebkuru svešvalodu — tajā labi runāt var tikai tad, ja dzīvo vidē, kur valodu lieto ikdienā.

Ir jāizprot domāšana šai valodā. Zīmju

valoda nav latviešu valodas sinhronais tulkojums vārds vārdā. Tā ir atsevišķa valoda ar savu gramatiku, savu vēsturi.

Par skolu runājot: savu zīmogu manā dzīvē ir atstājušas mācības Viesturskolas teātra klasē.

Abi mani vecāki, arī vecvecāki ir bijuši lieli teātra spēlētāji, atraktīvi cilvēki, muzikanti. Mēs ar vecmāmiņu vienmēr pārģērbāmies un gājām budēļos, kūņniekos. ➤

❖ Zīmju valodas tulkiem ir ļoti atšķirīgi tulkošanas veidi. Tu ļoti atšķiries no televīzijā redzamajiem...

Televīzijā ir strikti noteikumi un surdotulkojums nav tīrā zīmju valoda. Es gan esmu pret šādu tulkošanu, jo daudzi cilvēki šos sarežģītos tekstus neuztver.

Manuprāt, zīmju valodā var iztulkot vienkāršāk, saprotamāk, lai saprastu teiktā domu un jēgu, neiedziļinoties visos vārdos un katrā atsevišķi.

Dzirdīgie ir sapinušies vārdos. Katrs vārds ir burtu kombinācija, ar ko apzīmē lietu, pārādību, darbību. Dzirdīgie burtu kombinācijās pazaudējuši to jēgu, kas vārdā sākotnēji ielikta.

Kad strādāju kopā ar režisoru Viesturu Kairišu pie filmas «Romeo un Džuljeta» ar nedzirdīgajiem, viņš teica, ka tikai tagad sapratīs, cik daudz liekvārdības ikdienā, piemēram, iecienītie «respektīvi», «tā sakot», «teiksim», «un tā tālāk, un tā tālāk» u.c.

❖ Mūsu valstī ir lielas problēmas ar oficiālās izglītības iegūšanu specialitātē — zīmju valodas tulks. Vai šai jomā ir pārmaiņas?

Līdz šim oficiālu tulka augstāko izglītību varēja iegūt visai tālu: Amerikā, Galaudetas universitātē, pasaulē nozīmīgākā centrā šai jomā. Arī igauņi sen mums priekšā — Tartu universitātē var apgūt šo profesiju. Latvietiši vairākus gadus ar saviem papīriem cīnījās pa ministrijas koridoriem, taču nekas nesanāca. Bija arī sertifikāti, kurus izdeva sertifikācijas komisija, varēja strādāt.

Tad izrādījās, ka tie nekam nav derīgi. Beidzot šī gada aprīlī tika ieviesta skaidrība: ar dzīves izglītību, divdesmit gadu darba pieredzi un regulāru kursu un semināru apmeklēšanu nepietiek. Tāpēc atkal nākas sēsties skolas solā un mācīties, lai tādi cilvēki kā es dabūtu savu oficiālās izglītības papīri.

Augstākā izglītība zīmju valodas tulkiem samērā nesen ieviesta arī citās valstīs, un pieredze ir atšķirīga. Piemēram, Amerikā dzīves un darba pieredze pirmajiem tulkiem tika

uzskatīta par pietiekamu, lai cilvēku atzītu par piemērotu speciālistu. Šie speciālisti pārsvarā arī kļuva par pasniedzējiem.

Mēs savā valstī neesam par sevi tik pārliecināti. Tomēr es esmu ļoti apmierināta, ka beidzot ir tāda izglītības programma, kas atbilst profesijas prasībām. Līdz tam nemitīgi apmeklēju dažādus kursus un seminārus, jo bez tā jau nevar strādāt.

❖ Tu ne tikai esi uzaugusi nedzirdīgu vecāku ģimenē, bet arī starp nedzirdīgajiem cilvēkiem biedrībā. Viņi pamatoti ar tevi lepojas un atgādina daudzās situācijās, kad bez tavas palīdzības nebūtu tikuši galā dzirdīgo pasaulē.

Jā, biedrībā esmu uzaugusi, tā man ir kā liela ģimene. Mana mammīte ir biedrības vadītāja. Es labi izprotu un pārzinu nedzirdīgo problēmas. Brīžiem tik ļoti esmu tur iekšā, ka saku «MĒS, nedzirdīgie».

Vai ik uz soļa ir problēmas. Ja reiz man Dieviņš devis tādu spēju palīdzēt nedzirdīgajiem cilvēkiem, es nevaru pateikt: nē, es to nedarīšu, man par to neviens nemaksā. Es eju un daru. Mani gandarī, ka esmu varējusi palīdzēt cilvēkiem.

❖ Tavi līdzcīvēki, tie, kas tevi pazīst no agras bērnības, vai ikkatrs gribēja pavēstīt par taviem daudzajiem talantiem.

Mūsu dzimtā visas sievietes ir labas kulināres, un mēs, visas māsīcas, cepam tortes. Šuju. Pareizāk — kādreiz šuvu, tagad neatmaksājas. Kādreiz pirms balles pāris stundu laikā uzcakināju toreiz tik modernās banānēnes. Esmu adījusi rakstainus džemperus, tamborēt protu, bet tas viss tagad nav vajadzīgs.

Man pietiek ar manām džin-senēm, trikotāžas džemperīšiem un pāris svētku tērpiem. Patīk melnās krāsas drēbes. Tās vienmēr būs elegantas.

❖ Kādi vēl talanti?

Radoša domāšana un jaunrades spējas. Varu ar krāsaino

papīru un šķērēm uztaisīt labāku pasākumu nekā citi par tūkstošiem ar salūtu un vēl kādu ārišķību. Par naudu katrs var. Bez naudas retais. Tas man no vecmamma iedzimts. Viņai savs funkteris vienmēr bijis, visu ko prata sameistarot, pat kārtīgi veči brīnījās. Es vienmēr izdomāšu, ko, kur un kā var pielabot.

❖ Kas ir tavs dzenulis dzīvē? Tu ar savām spējām un prasēm varētu pelnīt lielu naudu, tomēr...

Man nekad nav bijis lielu plānu, par kaut ko kļūt, nav sapņus par karjeru... Vienmēr esmu gribējusi dzīvot saskaņā ar sevi, darīt to, kas man patīk, padodas un sniedz gandarījumu.

Jā, protams, gribu būt savā jomā labākā — tas taču dabīgi. Bet ne karjerā izcelties, ne līdzcīvēku acīs saskatīt atzinumu — tu esi labākā, bet pati priekš sevis, lai pati sev gandarījumā teiktu — jā, tas nu ir izdevies labi. Un darīt to, kas man patīk. Nevis to, par ko labi maksā.

Strādāju vienlaikus vairākos projektos, bet tas ir idejas dēļ, jo no rezultātiem nedzirdīgo dzīvē atkarīgas pārmaiņas.

❖ Varbūt esi ideāliste un dzīvo kā pa mākoņiem?

Bet man tā ir labi. Kā teica Skārleta: *es par to domāšu rīt*. Es reiz piestrādāju firmā, labi nopelnīju, nopirku pirmos siltos ziemas zābakus un pufoņus. Pirmā brīdī fantastiska sajūta. Bet pēc gada sāku just, ka attālinos no nedzirdīgajiem, ka man dvēselei kaut kā pietrūkst... un tad pametu to naudas darbu.

Lasīju grāmatu par naudas enerģiju — nauda, kas ienāk tavā dzīvē, līdzinās izlietotai enerģijai pareizajā virzienā. Tā ir patiesība — es nekad neesmu bijusi pavisam tukša, vienmēr ir pieticis. Es izlietoju enerģiju pareizā virzienā, un naudas pietiek, kaut arī nestrādāju naudīgu darbu. Ticu, ka nekad bez maizes nepalikšu.

Ir man arī tagad šādi tādi

Turpinājums 6.lpp.

«Uzsmaidiet saulei!»

Mums bija prieks par lasītāju atsaucību arī konkursa pēdējā — 5. kārtā, sastādot šoreiz visgarāko teikumu gada gaitā: «Mums būs liels prieks par katru «Kopsoli» lasītāju arī nākamgad.» Paldies visiem rakstītājiem!

Atbildes bija dažādas — visvairāk tajās pietrūka mazo vārdu arī un par, tomēr pareizi uzdevumu paveica trīs cilvēki: V.Kreichberga, M.Oknera, A.Simanoviča.

Šoreiz balva aizceļos **Mārietei Oknerai** Liepājas rajonā. Viņai noadresēsīm kādu no 2007.gada preses izdevumiem.

Bet redakcijas speciālā balva par visa gada kopējo rezultātu — sekmīgu piedalīšanos visās piecās kārtās izlozēta **Annai Simanovičiai**. (Lūdzam ierasties redakcijā).

Šajā gadā būs jauni uzdevumi. Sekojiet «KS» publikācijām! ♦

Zīmju valodas tulka pakalpojumi Alūksnē

LNS Komunikācijas centrs no 2006.gada 1.decembra eksperimentāli paplašinājis zīmju valodas tulka pakalpojumu pieejamību, izveidojot pakalpojumu sniegšanas punktu Alūksnē.

Lēmums par šāda pastāvīga punkta izveidi tiks pieņemts šī gada februārī, izvērtējot pieprasījumu pēc pakalpojumiem, valsts pasūtījuma apjomu un citus apstākļus.

Alūksnē strādājošais zīmju valodas tulks Laimdota Voiska nodrošinās pakalpojumus nedzirdīgajiem Alūksnes, Balvu un Gulbenes rajonos.

Šajos rajonos dzīvojošie nedzirdīgie pakalpojumus var pieteikt un saņemt darba dienās pl. 9 — 13. Alūksnē, Helēnas ielā 28 — 3, LV-4301 (LNS Surdotehniskās palīdzības centra Alūksnes filiāles telpās).

Tel./fakss 4324385, mob. tel. (SMS) 29388635, e-pasts: voiska@sms.lmt.lv

Nepieciešamības gadījumā minētajos rajonos dzīvojošajiem pieejami arī Smiltēnē strādājošā tulka pakalpojumi. ♦

Dzirdīgie ir sapinušies...

Sākums 5.lpp.

interesanti labi atalgotu amatu piedāvājumi, bet es atsakos.

Man ir sava vieta šai pasaulē, mana vieta. Tādu gandarījumu par naudu nenopirkt.

❖ Visu mūžu dzīvot vienā pilsētā. Kā tas ir, un ko tev nozīmē Valmiera?

Man trīs reizes piedāvāja kļūt par Rīgas nedzirdīgo kultūras centra direktori, un es trīs reizes atteicos. Nedzirdīgo ko-

pienā ir viedoklis, ka man jāiet uz Rīgu strādāt Nedzirdīgo savienībā. Atteikumu es neuzskatu par nodevību pret nedzirdīgajiem. Tikai milzīgas katastrofālas apstākļu sakritības var piespiest mani Valmieru pamest. Bet arī tad es sirdī vienmēr būšu valmieriete. Šī ir mana pilsēta. Un šī ir mana vieta, vieta, kur es varu būt es pati un darīt to, ko es protu vislabāk.

Saisināti, «Liesma», 2006.15.11, Valmiera

LNSF izsludina amatu konkursu

ESF projektā «Abpus Klusuma robežām» uz SURDOPEDAGOGA vietu. Pieteikties līdz 16.02.2007 pl.15 LNSF mītnē: Rīgā, Elvīras ielā 19. Papildus informācija: LNSF mājaslapā www.lns.lv un pie V.Špakovskas pa tālr.7611660 vai e-pastu: vs@lns.lv

«Nāks jaunā maiņa...»

Guntars Beisons, komandas pārstāvis 2. Eiropas čempionātā

Latvijas nedzirdīgo zāles futbola (futzāles) komanda nesēn piedalījās II Eiropas nedzirdīgo čempionātā Krievijā, Maskavā 10. — 18. novembrī.

Latvijas komandas sastāvā bija 10 spēlētāji. Viņi startēja 22 valstu konkurencē «C» apakšgrupā sievietēm — 8 valstīs.

Uz Maskavu devāmies ar vilcienu, apmetāmies viesnīcā «Kosmos», kur dzīvoja gan drīz visu valstu sportisti. Arī čempionāts risinājās samērā labā hallē ar diviem laukumiem. Mūsu grupā vēl ietilpa Krievija, Baltkrievija, Bulgārija, Holande, Moldāvija. Visas spēles mūsējie zaudēja ar lielu vārtu starpību. Tehniskos rezultātus var redzēt www.lnsf.lv.

Kāpēc zaudējums?

Uzskatu, ka komandā trūka saliedētības un disciplīnas, netika ievēroti trenera un pārstāvja norādījumi, tāpēc arī palikām pašā pēdējā vietā. Pirmā vietā EČ godā tika Krievija gan vīriešiem, gan sievietēm.

Nākamais Latvijā

Tomēr, neskatoties uz iznākumu, nākamā čempionāta rīkošana uzticēta tieši Latvijai.

Mums ir pamats cerēt, ka pēc 4 gadiem Latvijas nedzirdīgo futbolā būs ienākusi spējīga jaunā paaudze un rezultāti būs labāki. Turklāt savās mājās «pat sienas palīdz»...

Pats kādreiz biju Latvijas nedzirdīgo futbola izlasē, tāpēc man bija uzticēts pārstāvēt mūsu komandu, kurā spēlēja vēl divi mani sporta līdzgaitnieki tālajos padomju gados.

Ir nākotne

Domāju, ka zāles futbolam Latvijā ir nākotne. Jaunieši par to interesējas, īpaši Valmieras skolā. Diemžēl par lielo jeb āra futbolu to nevar teikt, jo mums nav iespējams nokomplektēt pilnu komandu. ♦

Sporta ziņas. Sporta ziņas. Sporta ziņas. Sporta ziņas. Sporta ziņas**Atsaucoties uz publicējumu**

Jevgēnijs Puhovs

«Ko darīt turpmāk?» — šāds jautājums izvirzīts Ivetas Krazes rakstā «Kopsoli» novembrī, kurā bija runa par jaunatnes U — 20 startu Eiropas čempionātā basketbolā.

Tiešām, LNSF vadībai par to jādomā, jāanalizē darbība, savas kļūdas un jāmeklē ceļi, kas dotu labākus rezultātus.

Skolās basketbolistus gatavo

Ar pilnu atbildību varu teikt, ka Rīgas un Valmieras skolas pievērs lielu uzmanību jauno basketbolistu sagatavošanai un audzināšanai. Tā Rīgas skolā ik gadu šajā sporta veidā trenējas 40 — 60 skolēnu no 5. līdz 12. klasei — gan meitenes, gan zēni. Liels arī sacensību klāsts, kurā viņi piedalās. Ik gadu notiek ap 60 — 70 spēlēm: skolas meistarsacīkstēs, sacensībās ar Valmieras skolu, pēc tam Baltijas republikas spartakiādē, Latgales priekšpilsētas sacensībās, strītbolu turnīros, Rīgas Domes vidusskolu kausa izcīņā, sacensībās «Oranžā bumba», Jauno basketbolistu kausa spēlēs, A.Kraukļa piemiņas turnīrā, starptautiskajās sacensībās.

Esam guvuši panākumus arī LNSF čempionātos, ie-

kļūstot vadošā trijniekā un pat čempionu godā. Tāpat sekmiīgi spēlē arī valmierieši «Tālavas» sastāvā.

Pamatā tam ir liels darbs. Ar jauniem basketbolistiem Valmierā strādā treneris A.Kaufmanis un Rīgā treneri G.Dunājevs un J.Puhovs.

Priekšlikumus neņem vērā

Taču ar nožēlu jāsaka, ka LNSF izlases U — 20 komplektēšanā sacensībām bija pieļauti būtiski trūkumi, un par to liecina arī sliktais gala iznākums sacensībās.

Tādējādi rezultātā noniecināts arī skolās ieguldītais darbs daudzu gadu garumā. Paskaidrošu! Rīgas skolas skolotājs — treneris basketbolists, sporta maģistrs G.Dunājevs izteica LNSF savus priekšlikumus par komandas sastāvu un gatavošanos sacensībām, taču viņa labie nodomi un ieteikumi netika ņemti vērā.

Mūsaprāt, pieļautie trūkumi

Komandā tika iekļauti skolēni, kuri bija 4 — 5 gadus jaunāki par atļauto vecumu. Tas basketbolā ir pat ļoti nevēlami. Gatavošanās procesā neatradās vieta skolas pedagogiem. Trenera pienākumi tika uzticēti trenerim V.Bautrīm, kurš jaunus spēlētājus iepriekš nepazina un nezinaja viņu pieredzi un veikumu.

Uz Eiropas čempionātu komandas netiek pieteiktas tik mazā spēlētāju sastāvā, jo pamatsastāvs nav spējīgs bez maiņām nospēlēt visas spēles. Līdz ar to loģisks bija iznākums — radās traumas, sekoja bēdīgs galarezultāts. Šoreiz tur nav vainojama jauniešu fiziskā nesagatavotība.

Treniņu procesā tika aizliegti treniņi mācību dienās tāpēc, ka jāiet sestdienās un svētdienās trenēties pie V.Bautra. Taču šajās dienās skolēni mēdz braukt pie vecākiem uz mājām.

Sieviešu basketbols

Trenera J.Puhova laikā notika rūpīgi treniņi, ar panākumiem notika sacensības gan dzirdīgo, gan nedzirdīgo vidē. Sadarbībā ar A.Bergmani sievietes izlase Bulgārijā — nedzirdīgo olimpiādē ieguva 5.vietu (1993). Risinājās republikas čempionāti, basketbolisti startēja Baltijas spartakiādēs pieaugušajiem.

Bet nu sievietes basketbols nolikvidēts, kaut arī skolām ir joprojām meiteņu komandas un piedalāmies sacensībās gan Latvijā, gan Baltijā.

Respektīvi — skolās darbs norisinās atbilstoši treniņu apstākļiem, bāzēm utt. LNSF nopietni jāpārdomā, kā sadarboties ar skolām un strādāt ar jauniešiem. Tas attiecas ne tikai uz basketbolu, bet arī visiem citiem sporta veidiem. ♦

Komentārs

LNSF viedoklis

Iepazīstoties ar šo J.Puhova rakstu, pirmais iespaids bija neizpratne. Pēc tam radās jautājums, ko ar šādu publikāciju viņš vēlas panākt — sniegt informāciju, maldināt lasītājus, pamācība man, basketbola trenerim V.Bautrim vai I.Krazei?

Mūsu sporta sabiedrībā ir radies priekšstats par LNSF un Rīgas Nedzirdīgo bērnu internātpamatskolas nesaskaņām, konfliktiem. Tādu nav! Jo mēs katrs darām savu darbu, vadoties pēc statūtiem vai nolikumiem. Es to formulētu ar atšķirīgiem uzskatiem par nedzirdīgo sportu starp LNSF sporta darbiniekiem un J.Puhovu! Manuprāt, diskusija, nepārkāpjot ētiku, cilvēcisko iecietību, ir pieļaujama, pat vajadzīga. Bet, ja notiek lasītāju maldināšana, klaja faktu sagrozīšana, tad nevar klusēt. **Tas attiecas uz sekojošo:**

— Pārbaudot Latvijas nedzirdīgo čempionātu vēsturi no 1990.gada, nav pierādījumu, ka Rīgas skola būtu bijusi LNSF(?) čempionu godā!

— Apgalvojums, ka skolēni ik gadu

aizvada 60 — 70 spēles, nav praktiski iespējams, jo mācību laiks bez brīvdienām, ir tikai 36 nedēļas garš! To var katrs pats, kalendārā paskatoties, redzēt. Un kur tad vēl treniņi! Rodas jautājums: vai citu sporta veidu (peldēšanas, krosa u.c.) sacensības nenotiek?

— Izvēloties U — 20 basketbola izlases treneri, gada sākumā tika uzklausi vairāki kandidāti ar speciālo izglītību un pieredzi — V.Sala, G.Dunājevs un V.Bautris. LNSF Valde vienbalsīgi (prot.Nr.4/5 2006.g.30.martā) par treneri apstiprināja V.Bautri.

Pēc aizvadītā sagatavošanās cikla un U — 20 čempionātu varu teikt, ka izvēle bijusi veiksmīga, jo treneris iemantojis autoritāti jauno spēlētāju acīs. G.Dunājevam kā trenerim tika dota iespēja 2003. gadā sevi pierādīt vīriešu izlases sagatavošanā Eiropas čempionāta atlases mačam ar Izraēlu. Diemžēl toreiz viņš šo darbu pameta pusceļā.

Sagatavošanās periodā ne es, ne treneris Bautris no sporta maģistra Dunājeva nav saņēmuši nevienu priekšlikumu vai padomu par komandas sastāvu vai sagatavošanu. Izrādās, ka treneris Bautris nemaz ar G.Dunājevu nav pazīstami!

— Komandas U — 20 kodolu veidoja

spēlētāji no Barkavas arodvidusskolas un Rīgas 51.vidusskolas, kas visi ir 18 — 19 gadu veci. Komanda 9 spēlētāju sastāvā varēja ļoti labi cīnīties, ko pierāda uzvara pār Igauniju!

— Treniņi sagatavošanās periodā tika organizēti piektdienu vakaros, sestdienās un svētdienās, lai netraucētu mācībām. Citās dienās nebūtu iespējams sapulcināt visus spēlētājus. Būtu absurdi aizliegt treniņus, ja Barkavas audzēkņi varētu 240 km vienā virzienā veikt nedēļas vidū!

— Par sieviešu basketbola sasniegumu slavēšanu varu piebilst: 1993.gadā Bulgārijā 5.vieta bija priekšspēdējā!

— Sieviešu basketbola likvidēšana neatbilst patiesībai. Jau vairāk nekā 10 gadus arī citos sporta klubos nav iespējams izveidot sieviešu basketbola komandas, jo trūkst spēlētājas. J.Puhovs pats man to apgalvoja, kad runājām par šo sporta veidu!

Arī sporta mode mainās. To pierāda jaunu sporta veidu parādīšanās, piemēram, florbols, bouldings, šautriņu mešana. Citi turpretī izzūd.

Nobeigumā vēlētos piebilst to, ka līdzīga nepatiesība un izdomājumi man bijis jāatspēko jau vairākas reizes LSFP, Sporta pārvaldē, Izglītības un zinātnes ministrijā. Kā saka — nav jau pirmā reize!♦

Eiropas apritē

Humora festivāls Slovērijā

Ivars Kalniņš

Otrais starptautiskais Nedzirdīgo humora festivāls notika 16. – 19. novembrī Bratislavā, Slovērijā, kur piedalījās Nedzirdīgo jauniešu organizācijas «Ef-raims» teātra trupa.

Šajā festivālā norises bija sadalītas divos atzaros: kinomāksla un teātris (pantomīma). Mūsu nedzirdīgie jaunieši tajā parādīja ko-misku filmu «Nedzirdīgo haoss», kurā redzami viņi paši.

Festivāla nozīme

Slovērijas nedzirdīgo vide vienmēr izcēlusies ar kultūras dzīves saturīgumu — tur regulāri organizē festivālus ar skatuviskās mākslas ievirzi, un nedzirdīgajiem talantiem piemīt spilgta tēlotāja dzirksts. Tādu aktieru slovāku zemē ir samērā daudz. Iespējams tāpēc, ka viņi savu mākslas talantu var kopt kaimiņvalstī Čehijā, Brno

teātra skolā. Mākslas kopēji tur ne vienmēr mācās, lai apgūtu profesiju, bet dara to prieka un hobbija labad. Mācīties, ziedojot brīvo laiku, ir skaisti, vai ne?

Latviešu jauniešu teātra grupa savus mākslas darbus tur jau parādīja teātra un mākslas festivālos 2004. un 2006. gadā. Bet šoreiz notikušajā humora festivālā piedalījās pirmo reizi.

Humora žanra īpatnības

Bija vērojams, ka festivāla dalībnieki meklē jaunus, vēl neredzētus žanra veidus, kā iziet skatuvē ar savu ideju. Humora festivālā redzējām ne tikai uzvedumus ar komiskiem izlēcieniem un asprātīgiem joku efektiem, bet arī filmas ar dzīves pretrunu attēlojumu un ar diezgan rupji izsmietiem cilvēku trūkumiem.

Tēmas izvēlētas lielākoties saistībā ar nedzirdību. Piemēram, veidoti reklāmas klipī par veļas pulveri «Deaf» (no angļu val. — nedzirdīgs) un par šokolādi «Deaf». Abi mēģina iekārdināt skatītājus. Bet citā filmā

stāsts par to, kā sadzīvo dzirdīgais un nedzirdīgais brālītis, par spīti komunikācijas barjerai.

Teātra uzvedumos bija manāmas pikantas komēdijas iezīmes, Piemēram, gigantiskais karalis Kongs saņem un paceļ nedzirdīgo meiteni, kas sauļojas pludmalē. Lai saprastos ar to, milzīgais pērtiķis iemācās zīmju valodu. Rādot kādu zīmi, meitene netišām tiek nospiesta viņa plaukstās. Citā sižetā tulka — krāpnieka dēļ nedzirdīgs darbinieks tiek nogalināts. Vēl bija daudz kas cits tādā garā.

Filmu vakars

Kinomākslas darbus rādīja slovāku, čehu, itāļu un latviešu nedzirdīgie, daļai no viņiem bija vairākas filmas.

Humora festivāls...

Sākums 7. lpp

Seansu laikā zālē virmoja nerimstošas smieklu šalkas. Bija aizrautīgi vērot kinodarbus, jo filmas bija veidotas interesanti un asprātīgi.

To var teikt arī par mūsu jauniešu festivālā rādīto filmu. Biju patīkami pārsteigts gan par tehnisko izpildījumu, gan par tēlotāju meistarību. Tās saturs atbilda nosaukumam — «Nedzirdīgo haoss». Tajā redzams mūžīgais dzīves bardaks, kuru rada pārpratumi nedzirdīgo pasaulē. Tas panākts gan ar mānāmu dzēlību, gan vislielāko humora kāpinājumu. Filmas beigās aprautas, pēdējā darbība paliek nepabeigta, bet uzreiz uz skatuves uzņāk aktieri tādos pašos tērpos kā filmā, parādot, kā īstenojas pēdējā darbība. Labs moments!

Mūsu filma guva nedalītas skatītāju simpātijas. Tomēr zūrija labākās filmas titulu piešķirā itāļu filmai «Bēbis».

Teātra vakars

Otrajā vakarā risinājās dzīvā teātra uzvedumi. Tos bija sagatavojuši aktieri tikai no divām valstīm: Čehijas un Slovākijas. Pārējie visi skatītāju lomā. Uzvedumi bija asprātīgi veidoti ar psiholoģisku ievirzi, tādējādi ieinteresēja skatītājus kaut arī tiem piemita mazāka humora deva, bet tēlojums bija nevainojams.

Par uzvarētāju zūrija atzina mazo meiteņu pantomīmas trio. Skatītājiem simpātizēja sešgadīgās meitenes mīmika, kas sekoja otras meitenes rokas kustībām.

Kā tapa latviešu filma

Par to stāsta filmas grupas vadītāja Karīna Beisone:

«Viss sākās ceturtajā starptautiskajā nedzirdīgo kultūras festivālā Nitrā (Slovākijā) iepriekšējā gada janvārī. Tur uzzinājām, ka rudenī turpat notiks nedzirdīgo humora festivāls. Pēc atgriešanās Latvijā kādā kafejnīcā kavējām laiku jokojo. Un tā nonācām līdz idejai pašiem radīt kādu humora uzvedumu. Bet Peters Polaks ierosināja sagatavot uzvedumu un filmu vienlaikus. Tomēr izlēmām veidot tikai filmu.

Pamazām sakrājām t.s. nejdzirdīgos jokus, ko atainot filmā. Peters Polaks bija režisors. Viņš izvirzīja uzdevumus filmas dalībniekiem, katrs veidoja tēlojumu.

Ilona Valaine pārsvarā bija filmas operatore, paldies viņai. Operatora darbu veica arī Vladimirs Krumins ar savu digitālo fotoaparātu. Tā filma tapa. Viņam ir pieredze šajā lietā, tāpēc visu laiku deva padomus, filmu montēja utt.

Pateicamies Uldim Ozolam, kas daudz palīdzēja ar ieteikumiem, kā uzlabot filmas kadrus, saturu. Pati organizēju transportu, meklēju vietas un telpas, kur filmēt. Paldies LNS viceprezidentei Marutai Piterniecei, kura KC «Rītausma» atvēlēja skatuvī mūsu vajadzībām.

Filmā bija ļoti daudz kuriozu, dažus kadrus arī noīsinājām. Tagad tā ir ap 12 minūtes gara. Grūtību bija daudz. Centāties taupīt laiku, jo filmēša-

na notika tikai brīvdienās.

Šajā filmā kādā lomā darbojās arī igauniete Viktorija Pranta. Viņa regulāri brauca uz Rīgu filmēties. Filmu uzņēmām Latvijas lauku apvidū un Tallinā, kādā vasarnīcā. Tas bija ar emocijām un humoru bagāts laiks. Vēlamies arī turpmāk veidot filmas, jo sakrājusies zināma pieredze šajā mākslas nozarē. Tiesa, lai to darītu, vajadzīgas telpas un finanses.»

Secinājumi

Kad strādāju grāmatas «Nedzirdīgo kultūra 1920 — 2005» sagatavošanā, ar lielu interesi iedziļinājos materiālos par nedzirdīgo kinostudijas darbu. Diemžēl šis darbs apstājsi pirms Atmodas. Ievēroju, ka daudzos Eiropas nedzirdīgo klubos tādas studijas eksistē. Kāpēc pie mums nevarētu būt? Daudz ko nosaka pašu nedzirdīgo iniciatīva un ieinteresētība. ♦

Pateicība

«Efraims» izsaka pateicību par filmas izveidošanu jauniešu radošajai grupai: Karīnai Beisonei, Vladimiram Kruminam, Alisei Vēverei, Valdim Voitkevičam, Ilonai Valainei, Peteram Polakam, Viktorijai Prantai un Aleksejam Kuzminam no Igaunijas.

Paldies

Nedzirdīgo savienības kultūras namā «Rītausma» 30. decembrī notika aktieru saiets «Dramas ansamblim — 60».

No visas sirds bijušo aktieru vārdā pateicamies KC «Rītausma» direktorei Marutai Piterniecei, organizatorēm Rasmai Kurēnai un Jautrītei Gromai, režisorei Dzintrai Kukšai par jauko svētku pasākumu. Paldies arī Nedzirdīgo invalidu atbalsta fonda «Klusums» prezidentam Guntaram Beisonam par veltēm.

Juris Veidemanis, Jūlija Depkovska, Inta Ubarste, Bruno Skrickis

Īpašie sveiciens

* GUNTAI BIRNĪTEI *

Kar, māmiņa, sūpuliņi
Tur pie loga saulītē,
Lai es augu daiļa meita,
Krietnu darbu darītāja.

Sveicam mazo Anniju ar ierašanos šajā pasaulē 2006.13.XII un novēlam viņas māmiņai Guntai, tētīm Gatim un vecmāmiņai Inārai daudz sirdsgudrības, meitu audzinot.

«KS» kolēģi un domubiedri

***

DOMNAI FILIPOVAI

Ko Laimiņa vēlēt grib,
Gadīņiem mijoties?
Mazu rūpi, izturību,
Miju vārdu siltumam.

Miji sveicam 65 gadu jubilejā!

Dēls, vedekla un mazbērni — Fomini

***

DAINAI RUBĀNEI un SINDIJAM BLINOVAM

Dzīvē saulesstarus krāt,
Milu mūžam saglabāt

To tālākās kopdzīves gados novēl liepājnieku kolektīvs

***

Iepazīsimies!

Nedzirdīga sieviete, 36 g., 1,64m, nedaudz korpulenta, no Kurzemes, ar plašām interesēm, pēc horoskopa Dvinis. Ir atvase. Vēlas iepazīties ar vīrieti (34 – 46 g.) nopietnām attiecībām.

Alkohola un tabakas mīļotāja, kā arī ieslodzītos lūdzu neatsaukties.

Vēstuli sūtīt uz šādu adresi: Sandrai «Kopsoli», Elvīras ielā 19 Rīga, LV 1083, SMS – mob.t. 28217364

Ziedoājumi

Ventspils biedrība pateicas par ziedojumiem: E.Gurika — 2Ls, A.Petrova — 1Ls.

Gāvēnā redaktore ILZE KOPMANE
Datormāks: INESE STONE

Laime iet tur, kur to negaida.

Nākamais numurs 5.februārī

Līdzjūtība

Lai sapnis baltais viņa dvēselī aijā,
Un klusais miers ar saviem spārnīem
sedz.

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
JĀŅA MĀLIŅA (1957.27.XII
— 2006.17.XII) tuviniekiem,
viņu mūžībā aizvadot

Rīgas biedrība,
Latvijas Nedzirdīgo
Sporta federācija,
RSK «NS»

Uzmanību!

Notiek grupu sapulces Rīgas biedrībā:

20. janvārī pl.12

Tukuma grupā

10. februārī pl.12

Jūrmalas grupā

10. februārī pl.12

Vidzemes grupā

17. februārī pl.12

Jelgavas grupā